

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

DIREKTORAT ZA TRG DELA IN ZAPOSLOVANJE

www.mddsz.gov.si, e: gp.mddsz@gov.si

Kotnikova 5, 1000 Ljubljana, t: 01 369 76 04, f: 01 369 76 69

Številka: 1001-612/2010/2

Datum: 25. 10. 2010

predlagam.vladi@gov.si

ZADEVA: PRAVICA DO ODKLONITVE PONUJENE ZAPOSLOTITVE – predlog državljana

ZVEZA: vaš dopis št. 092-193/2010/1 z dne 28. 4. 2010

Spoštovani!

Prejeli smo vašo zahtevo za posredovanje ustreznega odgovora na predlog državljana, posredovan preko spletnega orodja www.predlagam.vladi.si. Predlagatelj meni, da bi se morala brezposelnim osebam dati možnost odklonitve dela, ponujenega s strani Zavoda RS za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: zavod), iz kakršnihkoli razlogov, ali pa, da se točno določi, pod katerimi pogoji se lahko odkloni delo in da se s temi pogoji seznanijo vse brezposelne osebe, ki so napotene na razgovore. Predlog utemeljuje s tem, da ima vsakdo različne razloge za odklonitev ponujenega dela; te razloge tudi primeroma našteva. Nadalje med drugim predlaga tudi dopustitev odklonitve ponujenega dela na podlagi ugovora vesti iz verskih ali drugačnih razlogov, saj meni, da ni prav, da se ljudi prisilijo v udeležbo na vseh razgovorih, na katere jih napoti zavod. S takšno ureditvijo bi bili po mnenju predlagatelja zadovoljni tako prijavitelji pri zavodu kot delodajalci, saj bi slednji opravljali razgovore z zainteresiranimi ljudmi, s sedanjo ureditvijo pa so mu kršene ustavne pravice iz 34., 35., 37., 46. in še posebej 49. člena Ustave Republike Slovenije.

V skladu z navedenim vam v nadaljevanju posredujemo kratko analizo obstoječe ureditve področja, analizo samega predloga in naše stališče do prejetega predloga:

Analiza obstoječega stanja:

Obveznost brezposelne osebe sprejeti ustrezno ali primerno zaposlitev predstavlja eno izmed temeljnih obveznosti brezposelne osebe, ki izhaja iz zaposlitvenega načrta kot dogovora med brezposelno osebo in zavodom o vseh časovno predvidenih dejavnostih brezposelne osebe pri iskanju zaposlitve in vključevanju v ukrepe aktivne politike zaposlovanja. Na podlagi določb Pravilnika o natančnejših pravilih za izpolnjevanje obveznosti brezposelnih oseb in o določitvi časa prenehanja in znižanja pravice do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti (Uradni list RS, št. 56/07; v nadaljevanju: pravilnik) zavod ob prijavi osebe v evidenco brezposelnih oseb zanjo v skladu s 17. členom Zakona o

zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (Uradni list RS, št. 107/06 – UPB1; v nadaljevanju: ZZZPB-1) določi ustrezno zaposlitev in ji jo ponudi še pred izdelavo zaposlitvenega načrta, če je ustrezna zaposlitev na voljo. Če takšne zaposlitve ni, potem lahko zavod po preteku treh mesecev od vpisa v evidenco brezposelnih oseb napoti brezposelno osebo na primerno zaposlitev na zaposlitev (t.j. zaposlitev, za katero se zahteva za eno stopnjo nižja strokovna izobrazba), pod pogojem, da ni brezposelnih oseb, za katere bi bila taka zaposlitev ustrezna. Nadalje lahko zavod po šestih mesecih od vpisa v evidenco brezposelnih oseb takšno brezposelno osebo napoti na primerno zaposlitev, za katero se zahteva za dve stopnji nižja strokovna izobrazba, če ni brezposelnih oseb, za katere bi bila taka zaposlitev ustrezna.

V skladu s prvim odstavkom 21. člena pravilnika mora brezposelna oseba:

- sprejeti napotnico za ustrezno zaposlitev,
- sprejeti napotnico za primerno zaposlitev na eno stopnjo nižjo zaposlitev po treh mesecih od vpisa v evidenco brezposelnih oseb oziroma na dve stopnji nižjo zaposlitev po šestih mesecih od tega vpisa,
- sprejeti napotnico za primerno delo,
- se skladno z napotnico javiti pri delodajalcu, ki jo potrdi, in jo potrjeno dostaviti zavodu v treh dneh od dneva, določenega na njej,
- pri dogovarjanju o zaposlitvi prizadevati si za pridobitev zaposlitve, na katero je napotena.

V primeru, ko je brezposelna oseba hkrati prejemnik denarnega nadomestila za primer brezposelnosti, mora ta oseba na podlagi drugega odstavka 21. člena pravilnika:

- sprejeti napotnico za ustrezno zaposlitev,
- sprejeti napotnico za primerno zaposlitev na eno stopnjo nižjo zaposlitev po treh mesecih od vpisa v evidenco brezposelnih oseb oziroma na dve stopnji nižjo zaposlitev po šestih mesecih od tega vpisa,
- sprejeti napotnico za primerno delo po podjemni pogodbi ali pogodbi o naročilu avtorskega dela, ki ustreza do ene stopnje nižji stopnji in vrsti strokovne izobrazbe brezposelne osebe,
- sprejeti napotnico za primerno začasno ali občasno humanitarno ali drugo podobno delo, ki ustreza do ene stopnje nižji stopnji in vrsti strokovne izobrazbe brezposelne osebe,
- se skladno z napotnico javiti pri delodajalcu, ki jo potrdi, in jo potrjeno dostaviti zavodu v treh dneh od dneva, določenega na njej,
- pri dogovarjanju o zaposlitvi prizadevati si za pridobitev zaposlitve, na katero je napotena.

Brezposelna oseba, ki je upravičenec do denarne socialne pomoči, mora v skladu s tretjim odstavkom 21. člena pravilnika:

- sprejeti napotnico za ustrezno zaposlitev,
- sprejeti napotnico za primerno zaposlitev na eno stopnjo nižjo zaposlitev po treh mesecih od vpisa v evidenco brezposelnih oseb oziroma na dve stopnji nižjo zaposlitev po šestih mesecih od tega vpisa,
- sprejeti napotnico za vsako zaposlitev,
- sprejeti napotnico za primerno delo po podjemni pogodbi ali pogodbi o naročilu avtorskega dela ter primerno začasno ali občasno humanitarno ali drugo podobno delo, ki traja največ 56 ur na mesec,
- se skladno z napotnico javiti pri delodajalcu, ki jo potrdi, in jo potrjeno dostaviti zavodu v

- treh dneh od dneva, določenega na njej,
- pri dogovarjanju o zaposlitvi prizadevati si za pridobitev zaposlitve, na katero je napotena.

22. člen pravilnika nadalje določa možnost odklonitve napotnice ali zaposlitve oziroma dela zaradi psihofizične nezmožnosti ali ugovora vesti (slednje zgolj v primeru napotitve na vsako zaposlitev in primerno delo).

Zavod na podlagi opisane ureditve z vsako brezposelno osebo dogovori njene obveznosti v individualnem zaposlitvenem načrtu, ki (med drugim) navaja ustrezne in primerne zaposlitve za to brezposelno osebo in njene zaposlitvene cilje, ki se upoštevajo pri napotitvah te osebe na zaposlitve. Poleg tega se brezposelna oseba s podpisom zaposlitvenega načrta zaveže, da bo samostojno in aktivno spremljala prosta delovna mesta in na ustrezna oziroma primerna delovna mesta tudi pravočasno kandidirala. Uresničevanje obveznosti iz zaposlitvenega načrta zavod preverja na vsakem svetovalnem razgovoru, skladno s tem pa se zaposlitveni načrt ustrezno dopolnjuje. V primeru neizpolnjevanja dogovorjenih obveznosti zavod tudi ukrepa. Vsaka napotnica ali obvestilo o prostem delovnem mestu se sistematično evidentira v informacijski sistem zavoda, zavod pa podatke o napotjenih in obveščeni kandidatih sporoča tudi delodajalcem. Tako lahko zavod vedno z gotovostjo ugotovi, ali se je napotena brezposelna oseba udeležila razgovora in/ali je oddala vlogo za zaposlitev. Hkrati z obvestilom o napotjenih kandidatih zavod delodajalca zaprosi tudi za povratno informacijo in v primerih, ko na podlagi slednje ugotovi, da si oseba ni prizadevala za pridobitev zaposlitve, ukrepa skladno z zakonom. Na svetovalnih razgovorih zavod preverja tudi uresničevanje dogovorjene obveznosti samostojnega iskanja zaposlitve; od brezposelne osebe tako zahteva predložitev beležke s podatki o delovnih mestih in delodajalcih ter kopije prošenj, na podlagi česar zavod (še zlasti, če oseba uveljavlja stroške iskanja zaposlitve) preverja izpolnjevanje omenjene obveznosti brezposelne osebe. Zavod brezposelne osebe k delodajalcem napotuje šele po predhodnem dodatnem preverjanju kompetenc osebe, vključno z motiviranostjo. Zaradi ocene pripravljenosti kandidata sprejeti zaposlitev zavod pri predstavitvi zahtev in pogojev za zasedbo prostega delovnega mesta pogosto sodeluje z delodajalci.

Dodajamo, da se bo s 1. 1. 2011 pričel uporabljati novi Zakon o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10; v nadaljevanju: ZUTD), ki spreminja institut primerne zaposlitve tako, da se bo kot takšna štela zaposlitev, ki bo ustrezala vrsti in največ eno raven nižji izobrazbi brezposelne osebe glede na ustrezno zaposlitev. Navedeno bo po naši oceni v primerjavi z dosedanjo ureditvijo, ko se je za primerno zaposlitev lahko štela zaposlitev, ki je ustrezala razvrstitvi delovnega mesta do največ dveh stopenj nižjega tarifnega razreda ustrezne kolektivne pogodbe, bistveno zmanjšalo razkorak med »ravnijo« zaposlitve, na katero je bila brezposelna oseba napotena in dejansko usposobljenostjo te osebe. Nadalje bo ZUTD še večjo težo kot do sedaj namenil usposabljanju in izobraževanju iskalcev zaposlitve ter uvedel dodatne ukrepe iz naslova aktivne politike zaposlovanja, ki bodo iskalcem zaposlitve pomagali k uresničenju njihovega primarnega cilja – ponovne zaposlitve. V ZUTD je predvidena tudi možnost odklonitve posredovanja zaposlitve delodajalcem, ki ne bodo spoštovali delovnopravne zakonodaje in zaposlenim ne bodo izplačevali plač oziroma prispevkov za socialno varnost, jih odpuščali v nasprotju s predpisi ali kako drugače grobo kršili pravice delavcev iz dela. Zavod bo takšne delodajalce po predhodni pridobitvi informacij o njih s strani Inšpektorata Republike Slovenije za delo, z vpogledom v uradne evidence davčne uprave ali na podlagi obvestil delavcev o

navedenih kršitvah, uvrstil v evidenco delodajalcev z negativnimi referencami (27. člen ZUTD) in jim na objavljeno prosto delovno mesto ne bo posredoval delavcev.

Analiza predloga in razlogi za njegovo (ne)primernost:

Posredovani predlog zavračamo, saj bi ureditev, po kateri bi imela brezposelna oseba možnost odkloniti ponujeno zaposlitev oziroma delo iz kakršnega koli razloga (kot jih primeroma navaja tudi predlagatelj) pomenila prevelik odmik od dosedanje ureditve in tudi kolizijo interesov posameznika v razmerju do interesov države na tem področju. Način obravnave brezposelne osebe s strani zavoda je po našem mnenju v smislu njenega cilja in namena povsem ustrezen. Pri določanju obveznosti brezposelnih oseb oziroma iskalcev zaposlitve sta namreč v prvi vrsti upoštevana položaj in kompetence brezposelne osebe, katero skuša zavod v skladu s postavljenimi pravili čim hitreje ponovno vključiti na trg dela oziroma jo z ukrepi aktivne politike zaposlovanja pripraviti do tega, da bo ob ponovni možnosti zaposlitve, bodisi po posredovanju zavoda ali osebe same, dovolj usposobljena za uspešno nadaljevanje poklicne poti. Nadalje predstavlja obveznost brezposelne osebe sprejeti določeno zaposlitev ali delo, ponujeno s strani zavoda, protiutež tako denarnim transferjem iz naslova brezposelnosti kot brezplačni pripravi in pomoči brezposelni osebi pri ponovnem vključevanju na trg dela, pri tem pa ni odveč poudariti, da zavod vsem iskalcem zaposlitve seveda ne more zagotoviti ustrezne zaposlitve v njihovem poklicu, za katerega so se izobraževali.

V skladu z navedenim se ne moremo strinjati s predlagateljevo navedbo o kršitvi njegovih ustavno zagotovljenih pravic (predlagatelj eksplicitno navaja pravico do osebnega dostojanstva in varnosti, varstvo pravic zasebnosti in osebnostnih pravic, varstvo tajnosti pisem in drugih občil, pravico do ugovora vesti in pravico do svobode dela); zavod namreč pri delu z brezposelnimi osebami namreč spoštuje in postopa v skladu z zakonodajo, sprejeto s strani tako izvršilne kot zakonodajne veje oblasti, ki se do morebitne nasprotne odločitve v postopku ustavno sodne presoje šteje za skladno z ustavnimi načeli in pravicami.

Lep pozdrav!

Pripravil:

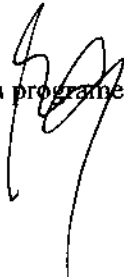
Matija Baš

Podsekretar

Zoran Kotolenko

Vodja sektorja za programske zaposlovanja

Damjana KOŠIR
GENERALNA DIREKTORICA

POSLANO:

- naslov,
- zbirki dokumentarnega gradiva.

